

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K posouzení vykonatelnosti pohledávky přiznané rozhodčím nálezem v insolvenčním řízení

V poslední době se na úrovni krajských soudů lze setkat s novou praxí, kterou je odnímání povahy vykonatelné pohledávky pohledávce, která byla jejímu přihlašovatelovi přiznána na základě rozhodčího nálezu jakožto exekučního titulu. Uvedená problematika byla nedávno traktována rovněž na stránkách odborného tisku[1], následující článek má pak za cíl představit problém z jiného úhlu a ve vztahu k posouzení vykonatelnosti pohledávky přiznané rozhodčím nálezem v insolvenčním řízení komplexně.

Lze připomenout, že podle § 28 odst. 2 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZŘ“) platí, že *„Rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný.“* Z uvedeného ustanovení tak vyplývá, že rozhodčí nález je co do svých materiálních i formálních účinků ze zákona postaven na roveň soudnímu rozhodnutí.

Podle § 40 odst. 1 písm. c) zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „EŘ“), platí, že exekučním titulem je vykonatelný rozhodčí nález. Právě uvedené ustanovení tak opět staví rozhodčí nález co do jeho právních účinků na roveň soudnímu rozhodnutí, které je za exekuční titul prohlášeno jiným písmenem téhož ustanovení [srov. § 40 odst. 1 písm. a) a b) EŘ].

Z právě uvedeného tedy vyplývá, že jak „nalézací“ procesní právní předpis, kterým je v oblasti rozhodčího řízení ZŘ, tak i „exekuční“ procesní právní předpis, kterým je i pro oblast rozhodčího řízení EŘ, počítají s rozhodčím nálezem jako (vůči soudnímu rozhodnutí v oblasti civilního procesu do jisté míry alternativním) exekučním titulem, podobně jako je rozhodčí řízení jako procesní systém alternativou soudnímu rozhodování sporů.[2]

Podle § 159 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“), je doručení rozsudek, který již nelze napadnout odvoláním, v právní moci. Podle ust. § 159a odst. 4 o.s.ř. platí, že v rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány. Uvedené ustanovení zakotvuje na zákonné úrovni jednu ze základních zásad českého civilního řízení, kterou je překážka věci rozhodnuté (*exceptio rei iudicata*). Z přiměřené aplikace právě citovaných ustanovení, jíž diktuje

ustanovení § 30 ZRŘ[3], které takovou interpretační aplikaci zakládá, je pak ve spojitosti se shora citovaným ustanovením § 28 odst. 2 ZRŘ zřejmé, že podobně (analogicky) jako je pravomocný a vykonatelný rozsudek závazný pro účastníky řízení, popřípadě jiné osoby, a pro všechny státní orgány, je pro účastníky řízení, popřípadě jiné osoby, a pro všechny státní orgány závazný též pravomocný a vykonatelný rozhodčí nález.

Z toho též bez dalšího plyne, že rozhodčí nález, ať již byl nebo nebyl napaden žalobou na zrušení rozhodčího nálezu podanou podle ust. § 31 ZRŘ[4], nebo zda byl či nebyl podán návrh na odklad jeho vykonatelnosti[5], je závazný též pro insolvenční soud v insolvenčním řízení podle zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“).

Ne každému je nicméně tato elementární skutečnost zřejmá a na úrovni krajské judikaturní praxe vstupuje v roce 2012 do popředí snaha popírat význam rozhodčího nálezu jako soudnímu rozhodnutí na roveň postaveného exekučního titulu pro oblast insolvenčního řízení.

S trochou ironie lze vzpomenout, že i když jsme si všichni, kdo jsme se kdy v rámci své právní praxe dostali do kontaktu se zákonem č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, a nyní po rekodifikaci se zákonem č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, všimli, že konkursní, resp. insolvenční soudy mají tendenci aplikovat úpadkové zákony ve vztahu k jiným obyčejným zákonům jako „nad-normu“, přece jen ještě nikdy nevedla tato aplikace a na ni navazující interpretace jednotlivých zákonných ustanovení k popření smyslu a účelu sledovaného zákonem tak, jak se to děje nyní.

Rozhodnutí Krajského soudu v Praze jako příklad

O co přesně jde, nabídne citace následujících závěrů z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. března 2012, sp. zn.: 37 ICm 1216/2011, č.j.: 37 ICm 1216/2011-53, sp. zn. insolvenčního řízení: KSPH 37 INS 14063/2010 (dále jen „Rozsudek insolvenčního soudu“)[6]. Citace (číslo v závorce je převzato z odůvodnění Rozsudku insolvenčního soudu a označuje - patrně pod vlivem judikatury SD EU - odstavec, pod kterým lze uvedenou argumentaci nalézt):

[39] Soud se předně zabýval otázkou, zda je sporná pohledávka žalovaného pohledávkou vykonatelnou, když toto má význam při posuzování důvodů vzniku, resp. popření pohledávky (§ 198 odst. 2, resp. 199 odst. 2 InsZ). Podle ust. § 177 InsZ se vykonatelnost pohledávky prokazuje veřejnou listinou. To znamená, že samo o sobě nestačí, že pohledávka vykonatelnou je, ale musí to být v insolvenčním řízení ještě doloženo. Uvedená skutečnost se prokazuje veřejnou listinou.

[40] Odpověď na otázku, co je veřejná listina, nabízí ust. § 134 o.s.ř.. Je zřejmé, že Rozhodci X a Y nejsou soudem ani jiným státním orgánem. Veřejnou listinou pak již může být jen listina, která je zvláštními předpisy za veřejnou prohlášena. V posuzovaném případě by takovým předpisem byl zákon o rozhodčím řízení, avšak ani jeho ust. § 28 odst. 2 není takovou normou, přestože se jí na první pohled může zdát, a nemůže zakládat charakter rozhodčích nálezů jako veřejných listin. Citované ustanovení toliko stanoví, že doručené rozhodčí nálezy nabývají účinků pravomocného soudního rozhodnutí, a jsou soudně vykonatelné. Není zde však explicitně (jak ust. § 134 o.s.ř. předpokládá) uvedeno, že by (pravomocný) rozhodčí nález byl veřejnou listinou. Pouze stanoví, že na jeho základě lze vést výkon rozhodnutí (exekuci). Nelze proto směřovat, jak to činí žalobce, pojmy exekuční titul a doložení vykonatelnosti pohledávky v insolvenčním řízení. Z uvedeného plyne, že je-li vykonatelnost pohledávky věřitele dokladována rozhodčím nálezem, tak nemůže být taková pohledávka do insolvenčního řízení přihlášena jako vykonatelná.

[41] Žalovaný proto vykonatelnost své pohledávky pro účel insolvenčního řízení ve smyslu ust. § 177 InsZ nijak nedoložil, a k jeho pohledávce tak nemůže být přihlíženo jako k vykonatelné. Břemeno

tvrzení i důkazní tak bude na bedrech žalovaného, když soud bude postupovat analogicky podle ust. § 198 odst. 3 InsZ.

[42] I kdyby bylo lze považovati pohledávku doloženou řádným rozhodčím nálezem za (pro účely insolvenčního řízení) vykonatelnou, tak je třeba uvést, že v daném případě se jedná o rozhodčí nálezy nicotné, které nemohou působiti žádných právních následků. Protože řešení této otázky je s ohledem na závěry uvedené v předchozím odstavci nadbytečné, tak soud jen pro úplnost stručně uvádí své teze stran nicotnosti předmětných rozhodčích nálezů a možnosti vyslovení této nicotnosti v insolvenčním (resp. incidenčním) řízení. Insolvenční soud je oprávněn přezkoumávat platnost rozhodčích doložek a podmínek pro vydání rozhodčích nálezů. Analogicky viz právní názor obsažený v usneseních Nejvyššího soudu ČR, podle kterých již nařízenou exekuci lze zastavit, zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, resp. že nebyla uzavřena žádná rozhodčí smlouva a není-li uzavřena rozhodčí smlouva, není vydaný rozhodčí nález způsobitelným exekučním titulem bez zřetele k tomu, že povinný v rozhodčím řízení neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítl.

Polemika s argumenty insolvenčního soudu

a) Rozhodčí nález jako veřejná listina

Předně, pokud jde o argument insolvenčního soudu, že podle ust. § 177 InsZ se vykonatelnost pohledávky prokazuje veřejnou listinou, což znamená, že samo o sobě nestačí, že pohledávka vykonatelnou je, ale musí to být v insolvenčním řízení ještě (veřejnou listinou) doloženo (bod. 39 a částečně bod 40. Rozsudku insolvenčního soudu), těžiště takové argumentace spočívá v tom, že rozhodčí nález není veřejnou listinou ve smyslu ust. § 134 o.s.ř. Podle tohoto ustanovení jsou veřejnými listinami listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

V této souvislosti se však nelze ztotožnit s názorem insolvenčního soudu, pokud tento dovozuje, že ust. § 28 odst. 2 ZRŘ není takovou normou (přestože se jí na první pohled může podle názoru insolvenčního soudu zdát), a nemůže zakládat charakter rozhodčích nálezů jako veřejných listin. Adekvátní výklad citovaného ustanovení, které stanoví, že doručené rozhodčí nálezy nabývají účinků pravomocného soudního rozhodnutí a jsou soudně vykonatelné, je podle názoru autora tohoto příspěvku výlučně takový, že zvláštní právní předpis, na který je v ust. § 134 o.s.ř. odkazováno, nemusí obsahovat explicitní prohlášení určité listiny listinou veřejnou, a to jednoduše z důvodu, že takový požadavek uvedené ustanovení neobsahuje. K tomu, aby měla určitá listina povahu listiny veřejné ve smyslu ust. § 134 o.s.ř. proto postačí, lze-li ze zvláštního právního předpisu, který podává rámcový, obecný charakter a znaky určité listiny, výkladem dovodit, že je její zákonodárcem a zákonem předpokládaný charakter svým dosahem veřejný, aniž by taková listina musela být nezbytně vydána orgánem veřejnoprávní povahy. Takovou listinou pak nepochybně rozhodčí nález je, neboť je *ex lege* postaven na roveň soudnímu rozhodnutí (§ 28 odst. 2 ZRŘ), z čehož nadto lze objektivně usuzovat, že ZRŘ jako zvláštní právní předpis předvídaný ustanovením § 134 o.s.ř. rozhodčí nález za veřejnou listinu prohlašuje dokonce *explicitně*, pouze tak nečiní přímo (což ovšem neznamená, že tak nečiní výslovně), ale *analogicky*, tj. tím, že *rozhodčímu nálezu příznává tytéž právní účinky jako má soudní rozhodnutí*. To nepochybně veřejnou listinou je; protože jedním z účinků soudního rozhodnutí je i jeho závaznost pro všechny orgány, včetně insolvenčního soudu (§ 159a odst. 4 ZRŘ), je zřejmé, že podobně jako rozhodnutí soudu je pro insolvenční soud závazný i vykonatelný rozhodčí nález.

Povahu rozhodčího nálezu jako veřejné listiny podtrhuje i fakt, že je v něm rozhodováno o právech a

povinnostech subjektů občanskoprávních resp. obchodněprávních vztahů, a to v rozhodčím řízení jakožto (vůči občanskému soudnímu řízení) alternativním procesním řízení, které má (obdobně jako občanské soudní řízení) „ústavní základnu“ v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“)[7]. Nebylo-li by zde ostatně takové ústavní základny, muselo by být každé jedno rozhodčí řízení považováno za (i) porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu ust. čl. 36 odst. 1 Listiny a za porušení práva na zákonného soudce ve smyslu ust. čl. 38 odst. 1 Listiny[8].

Ostatně, absurditu výkladu insolvenčního soudu ve vztahu k rozhodčímu nálezu jako veřejné listině osvětluje i následně uvedený příklad. Případný charakterový deficit rozhodčího nálezu jako „listiny nikoliv veřejné“ by šlo jednoduše překlénout porušením jeho notářem ověřeného opisu (vidimací), neboť (každá, i soukromoprávní) vidimovaná listina charakter veřejné listiny ve smyslu ust. § 134 o.s.ř. má.[9]

Charakter rozhodčího nálezu jako veřejné listiny lze dále přesvědčivě dovodit i ze zákona, kdy v právní nauce se konstantně zastává názor, že *„Veřejná listina může být zbavena své důkazní síly jen tím, že účastník tvrdí skutečnosti a nabídne důkazy, jimž bude prokázána nepravost listiny. U soukromé listiny stačí formální popření její správnosti druhým účastníkem, aby nastoupila důkazní povinnost a důkazní břemeno účastníka, který tvrdil skutečnosti, jež měly být prokázány veřejnou listinou.“* V praxi rozhodčího řízení si lze jen hypoteticky představit situaci, kdy povinný namítá nesprávnost nebo nepravdivost toho, co je v rozhodčím nálezu uvedeno a kdy je tím samým otočeno důkazní břemeno na oprávněného, aby ten prokazoval skutečnosti, jež měly být prokázány rozhodčím nálezem. Ad absurdum by bylo možno dílčím závěrem uzavřít, že podřazením rozhodčího nálezu do kategorie listin toliko soukromých by mohl povinný v řízení o návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) napadat správnost a pravdivost rozhodčího nálezu, v důsledku čehož by se vedle ustanovení § 31 ZRŘ otevíral další procesní režim pro přezkum rozhodčího nálezu, což by byl jev zákonodárcem určitě nezamýšlený a absurdní, protože je třeba *a contrario* přitakat takovému pojetí, podle kterého je rozhodčí nález nutno považovat ve smyslu § 134 o.s.ř. podobně jako jemu na roveň postavené soudní rozhodnutí za listinu veřejnou. *Mutatis mutandis* lze dovodit i ve vztahu k doložce o nabytí právní moci a vykonatelnosti, kterou je rozhodce *ex lege* povinen vyznačit na rozhodčím nálezu (srov. § 28 odst. 1 ZRŘ) a které je jak u soudního rozhodnutí, tak i u rozhodčího nálezu rovněž veřejnou listinou.[10] V souladu s recentní judikaturou, která mj. rozděluje veřejné listiny na (i) veřejné listiny bez dalšího a (ii) listiny, které mají povahu veřejných listin, je totiž i pro rozhodčí nález charakteristické, že potvrzuje pravdivost toho, co je v něm uvedeno, není-li dokázán opak (srov. § 134 o. s. ř.).[11]

V případě rozhodčího nálezu je jeho postavení v uvedeném smyslu ještě silnější, neboť rozhodčí nález je na rozdíl od veřejné listiny deklarácí nalezení práva, a opak důkazu je tak možno provádět jen postupem podle § 27 ZRŘ (přezkum rozhodčího nálezu jinými rozhodci, umožňuje-li ovšem možnost postupovat takovýmto způsobem rozhodčí smlouva), nebo podle § 31 ZRŘ.

Vedle občanského soudního řádu definuje pojem veřejné listiny dále zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník (dále jen „TrZ“), a to v ust. § 131 TrZ odst. 1 tak, že *„Veřejnou listinou se rozumí listina vydaná soudem České republiky, jiným orgánem veřejné moci nebo jiným subjektem k tomu pověřeným či zmocněným jiným právním předpisem v mezích jeho pravomoci, potvrzující, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu nebo jiného subjektu, který listinu vydal, anebo osvědčující některou právně významnou skutečnost. Veřejnou listinou je i listina, kterou prohlašuje za veřejnou jiný právní předpis.“* Rovněž z této trestněprávní definice, která je co do svého obsahu a mezi ještě širší než definice shora citovaná civilněprocesní, podle názoru autora tohoto příspěvku vyplývá, že za veřejnou listinu lze považovat i rozhodčí nález, neboť není pochyb, že byl vydán stranami k tomu na základě zákona a rozhodčí smlouvy zmocněným subjektem (rozhodcem) v mezích jeho zákonem o rozhodčím řízení a rozhodčí smlouvu (doložkou) založené pravomoci, a že listinou potvrzující, že jde o deklaráci (osvědčení, prohlášení) orgánu (rozhodce jako orgánu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny),

který listinu vydal, a současně i osvědčuje (deklaruje, protože rozhodčí nález má obdobně jako soudní rozhodnutí zásadně deklaratorní účinky) právně významnou skutečnost spočívající v daném případě v nalezení konkrétního výsledku zjištěného subjektivního práva mezi stranami. Není tak pochyb o tom, že i padělání nebo pozměnění rozhodčího nálezu a jeho zneužití např. v exekučním řízení může založit trestněprávní odpovědnost pachatele ve smyslu ust. § 348 TrZ.[12] Shora uvedené závěry lze ve smyslu ust. § 348 odst. 2 TrZ vztáhnout rovněž na cizí (zahraniční) rozhodčí nálezy, tj. rozhodčí nálezy vydané na jiném území než na území České republiky.

b) Závaznost rozhodčího nálezu jakožto exekučního titulu

Závaznost rozhodčího nálezu jakožto exekučního titulu se všemi jeho právními důsledky potvrzuje i judikatura Nejvyššího soudu České republiky. Ten se v rozhodnutí, z něhož bude stručně pro účely tohoto příspěvku citováno dále, zabýval otázkou závaznosti rozhodčího nálezu v insolvenčním řízení za situace, kdy je proti rozhodčímu nálezu, na jehož základě je do insolvenčního řízení přihlašována věřitelem rozhodčím nálezem přiznaná vykonatelná pohledávka, podán návrh na jeho zrušení podle § 31 ZRŘ anebo podán návrh na odklad jeho vykonatelnosti. Podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu České republiky (rozhodnutí č.j. 29 NSČR 29/2009-A-108 ze dne 17. února 2011) platí, že „Výrok pravomocného rozsudku (rozhodčího nálezu) je závazný pro účastníky řízení, přičemž v rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku (rozhodčího nálezu) závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, **je závazný též pro všechny orgány**; v rozsahu takové závaznosti výroku rozsudku (rozhodčího nálezu) pak věc **nemůže být projednávána znovu...**“. **„Výrokem pravomocného rozhodčího nálezu jsou ve smyslu § 159a odst. 1 a 4 o. s. ř. nadále (i po odložení vykonatelnosti rozhodčího nálezu) vázáni účastníci řízení (insolvenční navrhovatel a dlužník) a ve stejném rozsahu též všechny orgány (včetně insolvenčního soudu).“**

Rozhodčí nález je rozhodnutím konečným (formální právní moc), závazným (materiální právní moc pozitivní), nezměnitelným (materiální právní moc negativní).

Podle shora označeného rozhodnutí (a již ustáleného stanoviska) Nejvyššího soudu České republiky pak dále platí, že „Účinky právní moci soudního rozhodnutí (rozhodčího nálezu), jež se projevují tím, že je již nelze napadnout odvoláním jako řádným opravným prostředkem (formální právní moc) a dále **závazností výroku rozhodnutí a jeho nezměnitelností** (materiální právní moc), zůstávají odkladem vykonatelnosti rozhodnutí nedotčeny.“ K tomu doplňme, že dlužník žalobu na zrušení rozhodčího nálezu, s níž by mohl být návrh na odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu spojen, ani nepodal.

Nadto je autor tohoto příspěvku názoru, že označení pohledávky přiznané rozhodčím nálezem správcem jako pohledávky nevykonatelné a otočení důkazního břemene ku prospěchu správce, je excesem insolvenčního správce, neboť je-li správci i soudu předložen řádný exekuční titul, který dosud nebyl zpochybněn, nedává právní řád správci oprávnění přezkoumávat tento exekuční titul, resp. nedává mu oprávnění jej bez dalšího označit za pro účely insolvenčního řízení nevykonatelný (resp. označit za - pro účely insolvenčního řízení *nevykonatelnou* - pohledávku, která byla věřiteli přiznána rozhodčím nálezem) nebo dokonce označit rozhodčí nález jako „nicotný“ (soudy nezřídka prohlašují rozhodčí nálezy za nicotné i v případech, kdy byla uzavřena - je přitom nerozhodné, zda platná či neplatná - rozhodčí doložka, ač takový postup je možný jen tehdy, nebyla-li rozhodčí doložka uzavřena vůbec, k tomu viz níže).

Má-li insolvenční správce pochybnosti o vykonatelnosti pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení, může tyto pochybnosti ventilovat postupem podle ustanovení § 199 InsZ (rubrikovaného jako „Popření vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem“), které cílí právě na popírací úkon správce vůči pohledávkám přihlášeným do insolvenčního řízení jako pohledávky vykonatelné[13], nikoli však postupem podle ustanovení § 198 InsZ (rubrikovaného jako „Popření nevykonatelné pohledávky

insolvenčním správcem“)[14], které lze aplikovat jen ve vztahu k popření pohledávky nevykonatelné. Opačný názor by činil ustanovení § 199 InsZ ustanovením obsoletním, neboť by jej nebylo nutno nikdy aplikovat – správci by stačilo zjevně vykonatelnou (jako ve zde popisovaném případě) pohledávku označit za nevykonatelnou a zbavit se tak povinnosti podat určovací žalobu – naopak tato povinnost by stíhala věřitele. Takové obrácení důkazního břemene v neprospěch věřitele vykonatelné pohledávky tak není v souladu se zákonem ani s jeho smyslem.

Uvedeným judikátem Nejvyššího soudu jakožto sjednocovatele judikatury by se tak měly insolvenční soudy řídit; často tak bohužel nečiní a tak jako v uvedeném případě tento judikát záměrně přehlížejí (sám jsem nedávno zastupoval klienta v řízení, kde došlo k totožnému excesu, když insolvenční správce posoudil věřiteli rozhodčím nálezem přiznanou vykonatelnou pohledávku jako pohledávku nevykonatelnou; soud zde právě citovaný judikát „neviděl“ a v rozhodnutí se s ním vůbec nevypořádal, ač to bylo námi v řízení opakovaně namítáno). Argumentem, který na podporu svého tvrzení o tom, že insolvenční správce je oprávněn posoudit, zda je pohledávka vykonatelná či není, je jím usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. března 2011, sp. zn. 3 VSPH 1217/2010, v jehož odůvodnění se uvádí, že správci náleží prvotní posouzení, zda pohledávku do přezkumného jednání zařadí jako vykonatelnou či nikoliv a učiní tak bez ohledu na vůli věřitele a povahu jím předložených podkladů, toliko na základě své volné úvahy.

Uvedené usnesení však není interpretací *de lege lata* znění insolvenčního zákona, nýbrž pracuje pouze s odkazem na starší judikaturu Nejvyššího soudu České republiky, nadto judikaturu vztahující se k (na tento případ již neaplikovatelnému) zákonu č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, v posledním účinném znění (dále jen „ZKV“). Nejvyšší soud České republiky v něm dovodil svůj závěr o možnosti správce volně posoudit povahu přihlášené pohledávky v souvislosti s interpretací ust. § 24 odst. 1 ZKV, které výslovně upravuje oprávnění správce ve vztahu k ne/vykonatelné pohledávce. Insolvenční zákon, třebaže základní principy zachoval, však stejnou úpravu nepřevzal a přímý odraz ust. § 24 odst. 1 ZKV v insolvenčním zákonu nenalezneme; není jím ani tvrzené ust. § 198 odst. 1 InsZ, které již upravuje aktivní legitimaci k podání určovací žaloby v případech, kdy se jedná o nevykonatelnou pohledávku (ve smyslu: pohledávku jako nevykonatelnou přihlášenou, nikoliv takto správcem libovolně posouzenou). Závěr Vrchního soudu v Praze v analyzovaném rozhodnutí, že „*uvedeným závěrům odpovídá i úprava obsažená ve výše zmiňovaném ust. § 198 InsZ*“, tak na námi zmiňovanou množinu případů nedopadá, neboť není učiněno na základě objektivní komparace významu obou právních úprav a nepřihlíží k nikoli jen kosmetickým posunům v právní úpravě oprávnění insolvenčního správce ve vztahu k přihlášeným pohledávkám. Je nadto v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu České republiky jakožto soudu funkčně nadřazeného, jak byla citována výše.

Pravdou tak je, že usnesení Vrchního soudu v Praze se vztahuje pouze k případu posuzování (ne)vykonatelné pohledávky a jeho „normativní dosah“ nelze vytržením některých jeho vět z kontextu „posouvat“ též k posuzování pohledávek přihlášených na základě rozhodčího nálezu, neboť limity posouzení (ne)vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem jsou dány judikaturními závěry uvedenými v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 29/2009-A-108 ze dne 17. února 2011), podle něhož je výrok pravomocného rozhodčího nálezu závazný též pro insolvenčního správce a insolvenční soud.

Z ústavního pohledu pak argumentace insolvenčního soudu dovozující, že nelze směřovat pojmy exekuční titul a doložení vykonatelnosti pohledávky v insolvenčním řízení, jakož i na ni navazující závěr, že je-li vykonatelnost pohledávky věřitele dokladována rozhodčím nálezem, tak nemůže být taková pohledávka do insolvenčního řízení přihlášena jako vykonatelná, skutečně otrásá principem právní jistoty všech občanů České republiky, kteří si pro řešení svých majetkových sporů zvolili autonomně cestu rozhodčího řízení, opravdu vydatně, když formalistickým výkladem práva (nadto nesprávným, jak bylo vyloženo shora) odnímá rozhodčímu nálezem jako jejich exekučnímu titulu

vlastnost listiny, která v sobě inkorporuje autoritu rozhodčím nálezem přiznané pohledávky jako vykonatelné i pro účely insolvenčního řízení. Omluvou nemůže být z hlediska objektivního práva ani to, že se insolvenční soud nechal unést, ostatně jako některé jiné, unijní ideologií ochrany spotřebitele. Proti té nemá nikdo patrně ničeho, všichni jsme přece spotřebiteli a všichni prospotřebitelské právo tak či onak vítáme, nestojíme-li zrovna v konkrétním případě našeho podnikání na té straně, jejíž optikou se tento bohublíbý trend jeví spíše jako na mnoha místech brzdicí ekonomiku a vývoj zbožně-tržních vztahů již nad rámec toho, co by bylo ještě možno označit za zdravé. Ve vztahu k rozhodčí doložce přinesla sice mnoho pozitivního novela provedená zákonem č. 19/2012, která vstoupila v účinnost dne 1. dubna 2012 a která měla platnost rozhodčích doložek ve spotřebitelských sporech postavit najisto. Pokud se však předpojatý pohled některých soudců na rozhodčí řízení, započatý judikaturním veletocem v době přípravy novely, nezmění, bude trend zneplatňování rozhodčích doložek stále pokračovat, což v konečném důsledku poškodí všechny: podnikatele, kteří z ryze formalistických důvodů přijdou o exekuční titul, spotřebitele, jimž bude výše dlouhodobě dluhované částky (mimo rámec insolvenčního řízení, ovšem) stále narůstat a spolehlivě je dovede až k exekuci, oddlužení či konkursu, ani soudy, kterým přibude agenda rozhodování těchto sporů jednoduchého práva, což povede pouze k dalšímu prohloubení krize důvěry v civilní (o tom trestním ani nemluvě) justiční systém, která je na historickém minimu.

V této souvislosti není bez zajímavosti, zda by insolvenční soud postupoval stejně, pokud by se jednalo o cizí rozhodčí nález, tedy rozhodčí nález vydaný na území mimo Českou republiku, jehož uznání a vykonatelnost je na území České republiky zajištěna Newyorskou úmluvou o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (dále jen NYml“), která je mezinárodní **úmluvou**, jejímž cílem je úprava otázek mezinárodního uznání a výkonu rozhodčích nálezů, vydaných v rámci rozhodčího řízení.[15] Není totiž pochyb o tom, že jde o mezinárodní smlouvu, která má ve smyslu čl. 10 Ústavy[16] aplikační přednost před insolvenčním zákonem. Pokud by tedy insolvenční soud zaujal stejně formalistický právní závěr jako ve zde analyzovaném případě, porušil by mezinárodní zásadu reciprocity uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů mezi signatáři této mezinárodní smlouvy, jakož i NYml jako mezinárodní smlouvu samotnou. Naopak v opačném případě, pokud by insolvenční soud přiznal pohledávce přihlášené na základě cizího rozhodčího nálezu účinky předvídané mezinárodní smlouvou a její vykonatelnost uznal, dopustil by se nedůvodné diskriminace tuzemského rozhodčího nálezu vůči rozhodčímu nálezu cizímu. Absurdita této situace svědčí o tom, k jakým praktickým důsledkům až může vést nesprávná aplikace práva insolvenčním soudem.

Nesprávná aplikace judikátu ESD ve věci Mostaza Claro insolvenčním soudem

V poslední řadě stojí za povšimnutí autora tohoto příspěvku nesprávná aplikace judikátu ESD ve věci Mostaza Claro (dále jen „Mostaza Claro“) insolvenčním soudem. Jejím cílem není nic jiného, než zjednat insolvenčnímu soudu pravomoc, která mu ze zákona nepřísluší a kterou není nic menšího než možnost přezkoumávat platnost rozhodčí doložky. Je zřejmé, že platnost rozhodčí doložky může ze zákona přezkoumávat „pouze soud“ v rámci řízení o žalobě na zrušení rozhodčího nálezu vedené podle § 31 ZRŘ, které je jedinou procesní normou, kterou právní řád poskytuje účastníkovi rozhodčího řízení ve věci brojení proti rozhodčímu nálezu. Zde se – kromě jiných tam taxativně uvedených důvodů, jejichž rozbor není předmětem tohoto příspěvku – stanoví, že soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí nález, jestliže rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje [srov. § 31 písm. b) ZRŘ.

Žaloba ve smyslu ust. § 31 ZRŘ a na něj navazující ustanovení, např. ust. § 32 ZRŘ, které pro její včasné podání poskytuje prekluzivní lhůtu 3 měsíců ode dne právní moci rozhodčího nálezu, a již z tohoto důvodu je zřejmé, že je jediným možným procesním instrumentem, kterým lze proti rozhodčímu nálezu brojit, neboť např. podání obecné určovací žaloby na neplatnost rozhodčí doložky ve smyslu ust. § 80 písm. b) o.s.ř. by nebylo ničím jiným než obcházením ust. § 31 ZRŘ, když by v podstatě činilo lhůtu nezbytnou k podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu obsoletní.

Důvodů, pro které lze mít důvodně za to, že ve „státě právní jistoty“ je postup podle § 31 ZRŘ jediným možným procesním postupem, jak úspěšně napadat vydaný pravomocný a vykonatelný rozhodčí nález, je více, pro naše účely nicméně postačí se soustředit na postup insolvenčního soudu, který v argumentaci níže uvedené v podstatě obešel ustanovení § 31 ZRŘ a zjednal si možnost přezkoumávat platnost rozhodčí doložky v rámci řízení o popření do insolvenčního řízení řádně a včasné přihlášené pohledávky sám. Učinil tak s odkazem na - znalců v oblasti rozhodčího řízení známý - rozsudek Soudního dvora EU (dříve „ESD“), ze dne 26. října 2006 případ C-168/05 - Elisa María Claro v. Centro Móvil Milenium SL (dále jen „rozhodnutí ESD případ Mostaza Claro“).

Insolvenční soud dovozuje, že „Soudní dvůr ve věci Mostaza Claro rozhodl, že směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládána v tom smyslu, že vyžaduje, aby vnitrostátní soud, kterému je předložena žaloba na neplatnost rozhodčího nálezu, posoudil neplatnost rozhodčí dohody a zrušil tento nález v důsledku toho, že uvedená dohoda obsahuje zneužívající klauzuli, i když spotřebitel neplatnost rozhodčí dohody uplatnil nikoli v rámci rozhodčího řízení, ale pouze v rámci žaloby na neplatnost. Uvedený závěr byl zasazen do španělské scenerie. Převedeno do českých poměrů to znamená, že soud nejen může, ale musí posoudit (ne)platnost rozhodčího nálezu, a to i přesto, že účastníci se nedomáhali postupem podle ust. § 31 a násl. zákona o rozhodčím řízení jeho zrušení. Soudní dvůr v posuzované věci vycházel (odst. 38 citovaného rozsudku) z předpokladu, že povaha a význam veřejného zájmu, ze kterého vychází ochrana, kterou směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách zajišťuje spotřebitelům, krom tohoto odůvodňují to, že vnitrostátní soud musí posuzovat zneužívající charakter smluvní klauzule z úřední povinnosti, a tím tak vyrovnávat nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem (usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3284/2008 ze dne 31. 8. 2010, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 83/2011 nebo usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1828/2011 ze dne 30. 6. 2011, publikované ve Výběru NS 3331/2011).“

Tento závěr insolvenčního soudu není pravdivý, a to hned v několika ohledech.

Jednak, ESD ve věci Mostaza Claro skutečně rozhodl tak, jak cituje insolvenční soud; tyto závěry však ESD vztahoval pouze na řízení o žalobě na zrušení rozhodčího nálezu a na řízení exekuční, a to pouze v intencích španělské právní úpravy. Rozhodnutí ESD případ Mostaza Claro tak vycházelo z úplně jiného právního základu používání rozhodčích smluv ve spotřebitelských smlouvách, než jak je upravuje právní řád České republiky, který „na rozdíl od španělského právního řádu neobsahuje žádné konkrétní a výslovné hmotněprávní ustanovení, které by zakazovalo sjednání rozhodčí doložky mezi spotřebiteli a dodavateli. Naopak, dosud vždy Ústavní soud ČR konstatoval, že autonomie vůle má přednost vždy, pokud není limitována právními předpisy, resp. omezován její obsah zákonem, nebo jinými obecně závaznými právními předpisy.“[17]

Uvedený judikát se stal předobrazem přijatého vládního návrhu novely zákona o rozhodčím řízení (zákon č. [19/2012](#) Sb.), a to *in concreto* ustanovení § 32 odst. 1 věta druhá ZRŘ, kde stanoví, že „Byli-li rozhodčí nález vydán ve sporu ze spotřebitelské smlouvy a návrh na jeho zrušení podal spotřebitel, soud vždy přezkoumá, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 písm. a) až d) nebo h).“

V českém insolvenčním řízení však žádná pravomoc insolvenčního soudu posuzovat *ex officio* platnost rozhodčí doložky a přezkoumávat, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 ZRŘ, založena není a insolvenční soud tedy takovou pravomocí nedisponuje. Pravomoc přezkoumat rozhodčí nález je ze zákona dána toliko postupem podle ust. § 31 ZRŘ a vedle insolvenčního soudu takovou pravomocí nedisponuje ani soud exekuční, ani žádný jiný soud vyjma soudu příslušného k projednání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 ZRŘ.

Nesprávný je proto i další ze závěrů Krajského soudu v Praze, který dovozuje (bod 42. Rozsudku insolvenčního soudu), že *„I kdyby bylo lze považovati pohledávku doloženou řádným rozhodčím nálezem za (pro účely insolvenčního řízení) vykonatelnou, tak je třeba uvést, že v daném případě se jedná o rozhodčí nálezy nicotné, které nemohou působiti žádných právních následků.“*, a na to navazující konstatování insolvenčního soudu, že *„Insolvenční soud je oprávněn přezkoumávat platnost rozhodčích doložek a podmínek pro vydání rozhodčích nálezů. Analogicky viz právní názor obsažený v usneseních Nejvyššího soudu ČR, podle kterých již nařízenou exekuci lze zastavit, zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, resp. že nebyla uzavřena žádná rozhodčí smlouva a není-li uzavřena rozhodčí smlouva, není vydaný rozhodčí nález způsobit exekučním titulem bez zřetele k tomu, že povinný v rozhodčím řízení neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítl.“*

Insolvenční soud se zde dovolává usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 20 Cdo 3284/2008, ze dne 31. srpna 2010, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 83/2011, nebo usnesení Nejvyššího soudu České republiky R sp. zn. 20 Cdo 1828/2011 ze dne 30. 6. 2011, publikované ve Výběru NS 3331/2011, kde Nejvyšší soud konstantně dovozuje, že *„Podmínkou toho, aby majetkový spor mezi účastníky byl vyňat z pravomoci soudů a mohl být rozhodnut v rozhodčím řízení, je existence rozhodčí smlouvy (§ 2 zákona č. 216/1994 Sb.). Není-li tu rozhodčí smlouva, není rozhodce oprávněn o majetkovém sporu rozhodnout (srov. též usnesení Nejvyššího soudu z 22. 9. 2005, sp. zn. 20 Cdo 168/2005). Okolnost, že povinný byl v rozhodčím řízení pasivní, nezúčastnil se jednání, neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítl, a rozhodčí nález mu byl doručen, na tom nic nemění. V usnesení z 30. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006, Nejvyšší soud zaujal závěr, že ze zákona č. 216/1994 Sb. nelze dovodit, že by pasivita, případně nečinnost žalovaného v rozhodčím řízení měla za následek jeho podrobení se pravomoci rozhodce; takový následek by bylo možno spojovat pouze s chováním žalovaného, jenž by byl aktivní při projednávání sporu, aniž by nejpozději při svém prvním úkonu ve věci samé neexistenci rozhodčí smlouvy namítl (§ 15 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb.). Jiná situace by nastala v případě, že by rozhodčí smlouva uzavřena byla, byť neplatně. V takovém případě by pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu založena byla; obrana žalovaného by spočívala v podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.“*[18]

Argumentační nesprávnost postupu insolvenčního soudu je v tom, že proti shora i v poznámce pod čarou č. 16 uvedeným judikturním závěrům Nejvyššího soudu nelze nic namítat, tyto závěry je ovšem možno vztahovat pouze na skutkové situace, kdy rozhodčí doložka nebyla sjednána vůbec, a je tedy neexistentní, resp. „není-li“, nikoliv i na situace, kdy rozhodčí doložka sjednána byla (je existentní), i když neplatně (např. neurčitě či tak, že obchází zákon). Jak totiž jedním dechem dodal Nejvyšší soud ČR v posledně označeném rozhodnutí: *„Jiná situace by nastala v případě, že by rozhodčí smlouva uzavřena byla, byť neplatně. V takovém případě by pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu založena byla; obrana žalovaného by spočívala v podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.“*

Doplňme, že v posuzovaném případě není sporu – a uznal to i soud v napadeném rozhodnutí – že rozhodčí doložka sjednána byla (bez ohledu na postoj soudu k její platnosti). Při absenci brojení (jediného zákonem aprobovaného) podle ust. § 31 RozŘ nutno tedy uzavřít, že ani exekuční soud, ani (nějakou analogií) insolvenční soud nejsou oprávněny posuzovat platnost rozhodčí doložky, která byla prokazatelně sjednána, tudíž zde není zákonná opora pro vyslovení závěru o nicotnosti rozhodčího nálezu v případě, kdy zde je rozhodčí doložka, ač dle názoru soudu neplatně sjednaná. Prvoinstanční soud přes právě uvedené striktně označil předmětný rozhodčí nález za „nicotný“ a přisvojil si pravomoc tak rozhodnout *„v případech, kdy rozhodčí smlouva nebyla uzavřena vůbec, jakož i v případech, kdy uzavřena byla, leč neplatně“*, což opřel o rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3284/2008 a 20 Cdo 1828/2011. Přitom se jedná o skutkově shodné (ve vztahu k posuzovanému případu však odlišné) kauzy, kdy bylo zjištěno, že rozhodčí doložka nebyla vůbec mezi

stranami sjednána. Nikoliv tedy rovněž že byla sjednána, byť neplatně.

Ve všech rozhodnutích, kde Nejvyšší soud konstatuje pravomoc exekučního soudu přezkoumat a odmítnout rozhodčí nález jakožto způsobilý exekuční titul, se tato pravomoc omezuje na případ, kdy rozhodčí doložka nebyla vůbec sjednána. Naopak v případě, že rozhodčí smlouva uzavřena byla, byť neplatně, podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu založena byla a obrana žalovaného by spočívala („pouze“, pozn. aut.) v podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu.[19]

Uvedené závěry však nelze vztahovat na případ, kdy byla rozhodčí doložka sjednána, a to ani tehdy, nebyla-li sjednána platně. V posuzovaném rozhodnutí se tak insolvenční soud dopustil nepřipustně extenzivního výkladu své pravomoci zasahovat do vykonatelných exekučních titulů (srov. ust. čl. 2 odst. 2 Listiny), když ji dovozuje v rozsahu, který z právních předpisů ani poukazované judikatury Nejvyššího soudu České republiky neplyne.

Judikатурní závěry o nemožnosti přezkoumávat platnost (existující) rozhodčí doložky v rámci exekučního řízení jsou „ze železa a z mramoru“ a zrcadlí se v mnoha rozhodnutích Nejvyššího soudu České republiky a Ústavního soudu České republiky. Pro oblast insolvenčního řízení je nutno *mutatis mutandis* přijmout závěr totožný.

Tím není dotčeno ustanovení novelizovaného § 35 ZRŘ, které po novele nově umožňuje ve vykonávacím řízení přezkoumat rozhodčí nález z tam vyjmenovaných důvodů i v rámci exekučního (vykonávacího) řízení; to však týká pouze rozhodčích řízení zahájených až po účinnosti novely, tj. po 1. 4. 2012 a tato nová právní úprava tak přesahuje rámec tohoto příspěvku a nedopadá na případ v něm řešený.

Závěr

Z výše uvedeného tak vyplývá, že

- Insolvenční správce a insolvenční soud jsou vázáni zákonem a na něj navazující judikaturou Nejvyššího soudu České republiky, podle které jsou oba dva tyto orgány vázány pravomocným a vykonatelným rozhodčím nálezem.
- Insolvenční soud není (a uvedenou pravomoc nemá ani exekuční soud) oprávněn přezkoumávat v rámci insolvenčního řízení platnost rozhodčí smlouvy či doložky a je povinen bez dalšího akceptovat rozhodčí nález. Uvedenou pravomocí tím méně disponuje insolvenční správce, který je povinen respektovat rozhodčí nález jako řádný exekuční titul.
- Pravomoc insolvenčního správce v rámci insolvenčního řízení se ve vztahu k pohledávce přiznané pravomocným a vykonatelným rozhodčím nálezem a přihlášené do insolvenčního řízení jako pohledávka z tohoto titulu vykonatelná realizuje možností posoudit takovou pohledávku jako nevykonatelnou a brojit proti ní postupem podle § 199 InsZ v incidenčním řízení.
- Posuzovat rozhodčí nález po obsahové stránce je insolvenční soud oprávněn pouze v rámci řízení vedeného podle § 199 InsZ na základě popěrné žaloby podané insolvenčním správcem, a pouze v rozsahu, v jakém je oprávněn přezkoumávat vykonatelné soudní rozhodnutí, jemuž je rozhodčí nález postaven ze zákona svými účinky na roveň.
- Důvodem popření vykonatelné pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení a přiznané vykonatelným rozhodčím nálezem nemohou být skutečnosti, které již byly uplatněny dlužníkem v rozhodčím řízení, které předcházelo vydání rozhodčího nálezu, a důvodem popření nemůže být dále ani jiné právní posouzení věci insolvenčním správcem (§ 199 odst. 2 InsZ).

JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M.,

autor je ředitelem Ústavu práva a právní vědy, o.p.s. a rozhodcem Rozhodčího soudu při IAL SE

[Ústav práva a právní vědy, o.p.s.](#)

PALÁC KONVIKT

Konviktská 24

110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 247 011

Fax.: +420 224 281 226

e-mail: podatelna@ustavprava.cz

[1] Viz Řeháček, O., Vrba, M.: K možnosti zpochybnění vykonatelné pohledávky v insolvenčním řízení, Právní rozhledy č. 17/2012, str. 587593.

[2] Srov. např. nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 3227/07 ze dne 8. března 2011: „Vložil/a Hradil, 22. Leden 2012 - 16:11
in · Judikatura

Projednání věci v rozhodčím řízení neznamena vzdání se právní ochrany, nýbrž představuje její přesunutí na jiný rozhodující orgán, jenž nalézá právo. Rozhodce v rozhodčím řízení plní roli rozhodovacího orgánu místo soudu.“ Rovněž z další judikatury jak Ústavního soudu České republiky, tak i Nejvyššího soudu České republiky pak plyne uznání rozhodčího řízení jako ústavní alternativy soudního řízení a tendence vyšších soudů komparovat obě tato civilní řízení a klást na rozhodce stejné požadavky, jaké jsou kladeny na rozhodování soudců v občanském soudním řízení, je z těchto rozhodnutí patrná.

[3] Podle uvedeného ustanovení platí, že „Nestanoví-li zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.“ K tomu srov. dále Lisse, L.: Přiměřená aplikace o.s.ř. v rozhodčím řízení, publikovaný na právním portále www.elaw.cz dne 17. 6. 2011, viz >>> [zde](#), a ze soudních rozhodnutí např. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 32 Cdo 1201/2007 ze dne 11. června 2008, kde Nejvyšší soud k tomuto dovedl, že „Z použití termínu „přiměřeně“ vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky. Výraz „přiměřeně“ vyžaduje především zohlednění obecných zásad, na nichž stojí české rozhodčí řízení, to znamená použití norem občanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení.“

[4] Podle ust. § 32 odst. 1 ZRŘ platí, že „Návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem musí být podán do tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu té straně, která se zrušení rozhodčího nálezu domáhá, nestanoví-li tento zákon jinak.“ Podle ustanovení § 32 odst. 2 věta první ZRŘ pak platí, že „Podání návrhu podle odstavce 1 nemá odkladný účinek na vykonatelnost rozhodčího nálezu.“

[5] Podle § 32 odst. 2 věta druhá ZRŘ platí, že „Na žádost povinného může však soud vykonatelnost rozhodčího nálezu odložit, jestliže by neprodleným výkonem rozhodčího nálezu hrozila závažná újma.“

[6] V praxi se lze nicméně setkat i s dalšími rozhodnutími, která jsou co do svých právních závěrů buď zcela totožné, anebo obdobné, srov. např. (zatím nepravomocný) rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 59 ICm 2500/2011-52, ze dne 28. srpna 2012, o incidenční žalobě v insolvenčním řízení vedeném u téhož soudu pod sp. zn. MSPH 59 INS 8688/2011. Uvedená praxe je tedy v poslední době trendem, kterým insolvenční soudy odnímají vykonatelným rozhodčím nálezům povahu exekučního titulu postaveného na roveň soudnímu rozhodnutí, jež jim ex lege přiznává zákon v ust. § 28 odst. 2 ZRR.

[7] Podle čl. 36 odst. 1 Listiny platí, že „Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“ Rozhodce je právě oním „jiným orgánem“ ve smyslu právě uvedené ústavní věty, jak ostatně dovozuje soudobá judikatura nejvyšších soudních instancí konsensuálně, viz např. nález Ústavního soudu České republiky ze dne 8. března 2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07, bod 19. Odůvodnění), kde Ústavní soud dovodil, že „Projednání věci v rozhodčím řízení z tohoto hlediska neznamena vzdání se právní ochrany, nýbrž představuje spíše její přesunutí na jiný rozhodující orgán, jenž nalézá právo; jinak by ostatně bylo pojmově nemyslitelné považovat rozhodčí řízení ve vztahu k soudnímu řízení za alternativní způsob řešení sporů.“ Identický závěr z recentní judikatury Nejvyššího soudu České republiky najdeme např. v rozsudku Nejvyššího soudu České republiky 21. června 2012, sp. zn.: 29 Cdo 5146/2009. ze dne

Dále srov. např. Lisse, L.: Rozhodce jako jiný orgán ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, publikovaný na právním portále www.elaw.cz, ze dne 29. 7. 2011, viz >>> [zde](#). Nebo dále Lisse, L.: Nalézání práva rozhodci v nové judikatuře Ústavního soudu, publikovaný na právním portále www.epravo.cz dne 20. 10. 2011 pod č. 77917, viz >>> [zde](#).

[8] Podle čl. 38 odst. 1 věta první Listiny platí, že „Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci.“

[9] Notářskou činností se pro účely tohoto zákona rozumí sepisování veřejných listin o právních úkonech, osvědčování právně významných skutečností a prohlášení, přijímání listin do úschovy a dále přijímání peněz a listin do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám.

[10] Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn.: 26 Cdo 2837/2011 ze dne 17. července 2012: „Pro veřejné listiny a pro listiny, které mají povahu veřejné listiny, je přitom charakteristické, že potvrzují pravdivost toho, co je v nich uvedeno, není-li dokázán opak (srov. § 134 o. s. ř.).“

[11] Srov. např. NS, 2005, č. 167 – NS sp. zn.: 20 Cdo 1257/2004: „Doložka vykonatelnosti, kterou je opatřen stejnopis rozhodnutí, má charakter veřejné listiny; potvrzuje tedy pravdivost v ní uvedených údajů. Namítá-li povinný její obsahovou nesprávnost, je povinen ke svým tvrzením nabídnout důkazy.“, publikováno in Bureš, J., Drápal, L.: Občanský soudní řád, Komentář, C. H. Beck 2009, str. 929.

[12] Srov. základní skutkovou podstatu trestného činu § 348 odst. 1 TrZ rubrikovanou „Padělání a pozměnění veřejné listiny“, kde se stanoví, že „Kdo padělá veřejnou listinu nebo podstatně změní její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo takovou listinu užije jako pravou, kdo takovou listinu opatří sobě nebo jinému nebo ji přechovává v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo kdo vyrobí, nabízí, prodá, zprostředkuje nebo jinak zpřístupní, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává nástroj, zařízení nebo jeho součást, postup, pomůcku nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu, vytvořený nebo přizpůsobený k padělání nebo pozměnění veřejné listiny, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“

[13] V ust. § 199 odst. 1 InsZ se stanoví, že „Insolvenční správce, který popřel vykonatelnou pohledávku, podá do 30 dnů od přezkumného jednání u insolvenčního soudu žalobu, kterou své popření uplatní proti věřiteli, který vykonatelnou pohledávku přihlásil. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba nejpozději posledního dne lhůty soudu.“

[14] V ust. § 198 odst. 1 InsZ se stanoví, že „Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání; tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyznění podle § 197 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží;

pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.“

[15] Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů byla uzavřena 10. června 1958 v New Yorku. Pro Československo nabyla účinnosti dne 10. října 1959. Úmluva se vztahuje na uznání a výkon rozhodčích nálezů, vydaných na území cizího státu, vyplývajících ze sporů mezi fyzickými nebo právními osobami. Svým obsahem nahrazuje starší úpravu, kterou obsahoval Ženevský protokol o doložkách o rozsudím (z r.1923) a Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků (z r.1927).

[16] Podle čl. 10 Ústavy České republiky platí, že „Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“

[17] Srov. Žíla, M.: Spotřebitelské spory a rozhodčí doložky. Článek publikovaný na právním portálu www.epravo.cz pod č. 67454 ze dne 22. 10. 2010: „ESD v předmětném rozhodnutí Mostaza Claro v žádném případě neuvedl, že směrnice ESD 93/13/EHS má přímé účinky a naopak soud sám vycházel při hmotněprávním posouzení věci z vnitrostátních právních předpisů Španělského království. V kontextu vzniku přímého účinku směrnice, jak byl výše stručně naznačen, je navíc její přímá účinnost v právním prostředí ČR dokonce vyloučena. V předmětném rozhodnutí se ESD zabýval navíc pouze tím, zda vnitrostátní soud může (v kontextu právní úpravy ES), v rámci řízení o zrušení rozhodčího nálezu, přihlížet k neplatnosti rozhodčí doložky (jejíž neplatnost vyplývá z předpisů španělského práva, tedy ze zákonů, které jsou součástí právního řádu Španělského království), i tehdy, pokud nebyla spotřebitelem v rozhodčím řízení vznesena námitka neplatnosti rozhodčí doložky. ESD na tuto otázku zodpověděl ESD kladně.“

[18] Srov. dále rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 20 Cdo 1854/2010, ze dne 24. srpna 2011, v němž je řečeno, že „Není - li rozhodčí smlouva uzavřena, není vydaný rozhodčí nález způsobilým exekučním titulem bez zřetele k tomu, že povinný v rozhodčím řízení neexistenci rozhodčí doložky nenamítal.“

[19] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008, uveřejněné pod číslem 83/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn.: 20 Cdo 1854/2010 ze dne 24. srpna 2011 a četná další.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)